

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AVOKATI I POPULLIT

Mekanizmi Kombëtar për Parandalimin e Torturës
trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës

Adresa: Bulevardi: "Zhan D'Ark" Nr.2
Tiranë, Shqipëri

Tel/Fax: +355 4 2380 300/319
E-mail: ap@avokatipopullit.gov.al
www.avokatipopullit.gov.al

Nr. Prot.
Nr. 202200699/1 Dok.

Tiranë ___/___/2022

Lënda: *Rekomandohet përmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të dënuarve dhe paraburgosurve në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P.)- në Tepelenë.*

Drejtuar: **Z. Admir ABRIFA**
Drejtor i Përgjithshëm i Burgjeve

TIRANË

Z. Redi RAMA
Drejtor i Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P.)
Tepelenë

TEPELENË

Të nderuar,

Mekanizmi Kombëtar për parandalimin e torturës, trajtimit ose dënimit të egër, çnjerëzor ose poshtëruës, në vijim "Mekanizmi Kombëtar", seksion pranë Avokatit të Popullit, bazuar në neni 19/1 të ligjit nr. 8454, datë 04.02.1999, "Për Avokatin e Popullit", i ndryshuar dhe neni 81 të ligjit nr.81/2020 "Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve", zhvilloi një inspektim në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P.) Tepelenë, më datë 11.05.2022, sipas një Plani Inspektimi të miratuar nga Avokati i Popullit. Në përbërje të grupit inspektues ishin z. Ahmet Prençi Komisioner i MKPT, znj. Nertila Qafzezi, z. Besnik Deda, znj. Gloria Çarkaxhiu dhe z. Hazbi Selita me detyrë Nd/Komisionerë pranë këtij Mekanizmi.

Objektivi kryesor i kësaj vizite monitoruese ishte vlerësimi i kushteve në I.E.V.P. Tepelenë, cilësia e trajtimit të të dënuarve brenda tij, si dhe masat e marra për zbatimin e rekomandimeve të Avokatit të Popullit të bëra gjatë inspektimeve të mëparshme. Vizita në këtë institucion u zhvillua në një frymë të mirë bashkëpunimi.

Nga ana e drejtuesit të institucionit, ekspertëve të grupit inspektues iu ofrua mundësia që të kishin akses në përputhje me rregulloren dhe pa vështirësi në të gjithë personat dhe në të gjithë ambientet që duhet të monitoronin.

Pasi u njoh me konstatimet e grupit inspektues, Avokati i Popullit ka të drejtën e detyrimit kushtetues dhe ligjor t’ju parashtojë gjetjet e këtij inspektimi dhe të bëjë rekomandimet përkatëse.

Shënime paraprake

Kjo ishte vizita periodike monitoruese e Avokatit të Popullit në I.E.V.P. Tepelenë, për vitin 2022. Ky institucion ka një kapacitet maksimal prej 75 personash. Në ditën e inspektimit, në mjediset e institucionit ishin 113 persona, nga të cilët 112 të paraburgosur dhe 1 i dënuar.

Rrjedhimisht, mbipopullimi vazhdon të jetë një problematikë e qenësishme. Për vitin 2021 Avokati i Popullit i ka rekomanduar institucionit “Marrjen e masave të menjëhershme për reduktimin e mbipopullimit në I.E.V. Penale Tepelenë¹”. Në përgjigje të rekomandimit Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve² na informoi se mbipopullimi në IEVP Tepelenë vazhdon por për të zbutur disi këtë mbipopullim në muajin nëntor 2021 janë transferuar 16 (gjashtëmbëdhjetë) të dënuar nga ky institucion në disa IEVP të tjera dhe vazhdon planifikimi për zbutjen e mbipopullimit në IEVP Tepelenë.

Theksojmë se në gjashtëmujorin e fundit të dhënat e popullimit janë si më poshtë:

1. Muaji **Dhjetor** (2021) 3 të dënuar dhe 117 të paraburgosur.
2. Muaji **Janar** 3 të dënuar dhe 116 paraburgosur.
3. Muaji **Shkurt** 3 të dënuar dhe 113 të paraburgosur.
4. Muaji **Mars** 1 i dënuar dhe 108 të paraburgosur.

---

¹ Rekomandohet pëmirësimi i kushteve dhe i trajtimit të të dënuarve dhe paraburgosurve në IEVP Tepelenë Nr.Prot.K4/I46-2 Dt.24.12.2021.

² DPB kthim përgjigje Nr.5114 Prot. Dt.29.04.2022.

5. Muaji **Prill** 1 i dënuar dhe 109 të paraburgosur.
6. Muaji **Maj** 1 i dënuar dhe 112 të paraburgosur.

Organika e I.E.V.P. Tepelenë përbëhej nga 96 punonjës nga të cilët 78 ishin punonjës të policisë së burgjeve dhe 21 punonjës civilë. Përgjatë inspektimit grupi i punës konstatoi se kishte, mungesë stafi të punonjësve civil, nga të cilat pozicione të rëndësishme për shërbimet e ofruara ndaj të dënuarve/paraburgosurve.

- a. Mjeku në institucion është me kohë të pjesshme.
- b. Stomatologu është me kohë të pjesshme.
- c. Psikologu në institucion mungon.

Theksojmë se këto mungesa janë konstatuar përgjatë inspektimeve nga institucioni i Avokatit të Popullit prej vitit 2019 në këtë institucion dhe kjo problematikë ende nuk ka gjetur zgjidhje. Në përgjigje të rekomandimeve të Avokatit të Popullit për: “Marrjen e masave për plotësimin e pozicionit të mjekut me kohë të plotë sipas parashikimeve në organikën e institucionit”, Drejtorja e Përgjithshme e Burgjeve na bën me dije se në qarkun e Tepelenës numri i mjekëve është i vogël dhe e vetmja mundësi është punësimi i mjekut me kohë të pjesshme. Në lidhje me mungesën e Psikologut në institucion, DPB-e burgjeve na bën me dije se është komunikuar me zyrat e punës Tepelenë, Përmet dhe Gjirokastrë, por nuk ka kërkesa dhe interesim për tu punësuar në këtë pozicion pune.

Gjatë takimit me drejtorin e I.E.V.P. Tepelenë z. Redi Rama, grupi inspektues, kërkoi fillimisht informacion në lidhje me të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve/paraburgosurve, mënyrën e trajtimit nga ana e institucionit të problematikave të ndeshura në inspektimin e mëparshëm, si dhe verifikimin e nivelit të zbatimit të rekomandimeve të bëra nga Institucioni i Avokatit të Popullit të një viti më parë.

Në bazë të Urdhrit të Ministrit të Drejtësisë Nr. 8927/1, datë 27.09.2018, “Për kategorizimin e institucioneve të ekzekutimit të vendimeve penale”, i ndryshuar, Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P) Tepelenë është kategorizuar si burg i sigurisë së zakonshme ku kishte një seksion sigurie të zakonshme dhe një seksion paraburgimi. I.E.V.P. Tepelenë përbëhet nga një godinë me 26 dhoma banimi.

Sipas të dhënave që u morën gjatë kësaj vizite, informacioneve të marra nëpërmjet intervistave konfidenciale me personat e privuar nga liria, si dhe bisedat me stafin e institucionit, rezultoi se:

Ishte plotësuar rekomandimi: Për Marrjen e masave për riparime , mirëmbajtje, eliminim lagështie dhe lysterjen e dhomave të paraburgosurve. Përgjatë inspektimit u konstatua se ishte meremetuar plotësisht tualeti i katit të parë duke eliminuar krejtësisht lagështirën që krijohej.

Ndërkohë që një pjesë e rekomandimeve të paraqitura nga Avokati i Popullit të një viti më parë nuk kishin gjetur zbatim dhe nuk ishin plotësuar.

Marrjen e masave për uljen e mbipopullimit,

Marrjen e masave për plotësimin e vendit vakant të psikologut,

Marrjen e masave për plotësimin e pozicionit të mjekut me kohë të plotë,

Marrjen e masave për krijimin e ambienteve të përbashkëta në IEVP Tepelenë,

Marrjen e masave për pajisjen e institucionit me autoambulancë,

Marrjen e masave për krijimin e një sektori të veçantë për të dënuarit me probleme të shëndetit mendor,

Marrjen e masave për realizimin e kurseve profesionale.

Në lidhje me moszbatimin e këtyre rekomandimeve na u bë me dije nga drejtuesit e institucionit se, DPB e burgjeve ka përgatitur një preventiv për ndërtimin e një çatie të re për godinën e burgut , riparimin e rrjetit elektrik si dhe disa ndërhyrje të tjera të cilat do të zgjidhin përfundimisht problemin e lagështirës dhe përmirësimin e ndjeshëm të kushteve të jetesës në IEVP Tepelenë.

Trajtimi

Grupi i monitorimit pati për objektiv të punës së tij mbledhjen e informacionit lidhur me trajtimin e të paraburgosurve dhe të dënuarve, me identifikimin e rasteve të përdorimit të forcës fizike tej kufijve të parashikuar me akte normative apo të presionit psikologjik ndaj kësaj kategorie, si edhe të rasteve të marrjes së masave disiplinore.

Nga informacioni i marrë, nga bisedimi në grup dhe në privatësi me të paraburgosurit, dhe të dënuarit, grupi monitorues nuk evidentoi pretendime për tejkalim të forcës fizike nga ana e punonjësve të policisë së burgjeve.

Megjithatë, nga intervistat rezultoi një numër i madh ankesash që ishin të lidhura kryesisht me kushtet e përgjithshme të jetesës në institucion si dhe me punën që duhej bërë nga sektori psike-social dhe ai i shëndetësor.

Të paraburgosurit shqetësimin kryesor shprehën mbipopullimin në institucion, përgjatë inspektimit konstatuam dhoma banimi me 7- 8 deri në 10 persona po ashtu konstatuam se dy persona flinin me dyshekë përtokë. Theksojmë se Komiteti për Parandalimin e Torturës shprehet se norma minimum e hapësirës për person, në institucione të tilla, është 6m² për dhomat për një person dhe 4m² kur në to sistemohen më shumë persona. Në këtë normë nuk mbahet parasysh sipërfaqja e tualetit, që mund të ndodhet brenda dhomës. Gjithashtu, sipas standardit të Komitetit për Parandalimin e Torturës, duhet respektuar dhe distanca ndërmjet mureve të dhomave, që duhet të jetë jo më pak se 2m distancë ndërmjet mureve të dhomës dhe jo më pak se 2.5m distancë nga dyshemeja me tavanin e dhomës.

Të paraburgosurit e konsideronin jo në nivelin e duhur, shërbimin e sektorit psiko-social në I.E.V.P Tepelenë, gjithashtu vlen për tu theksuar se në I EVP Tepelenë nuk ka ambiente të përbashkëta për kryerjen e aktiviteteve sociale dhe edukuese.

Gjithashtu sipas të dënuarve shërbimi mjekësor në këtë institucion nuk ishte i rregullt dhe nuk ofrohej në kohë dhe në cilësi. Ankesa kishte dhe për vizitat mjekësore dhe ilaçet të cilat për efekt shpejtësie duhej t'i siguronin nga familjarët, sikurse edhe për shërbimin stomatologjik i cili nuk funksiononte normalisht si rezultat i mungesës së materialeve.

Ankesa kishte për mungesën e ambulancës, sipas tyre në rast të paraqitjes së një komplikacioni shëndetësor të të dënuarit, makina e shoqërimit shërben si mjet për transportimin e tyre në spitalin rajonal, ose në spitalin e Gjirokastrës. Për drejtorin e institucionit mungesa e ambulancës është shqetësuese pasi në rastin kur ka lindur nevoja për transportimin e të dënuarve për mjekim në Tiranë, është e pamundur pasi për distancë të largët nuk mund të vihet në dispozicion makina e sigurisë.

Ankesa kishte për mungesën e kurseve profesionale si dhe ato të gjuhës së huaj bazuar në kërkesat dhe nevojat e të dënuarve me qëllim edukimin vazhdues të të dënuarve dhe përshtatjen e tyre pas vuajtjes së dënimit.

Ankesa të shumta vinin për kushtet e ambienteve të vuajtjes së dënimit, të cilat jo vetëm që ishin me lagështirë të theksuar, por kishin mungesa në orendi dhe dollapë për vendosjen e rrobave dhe sendeve të tjera personale, sipas të paraburgosurve ata disa nga orenditë që kishin në dhoma i kishin marrë nga familjarët e tyre.

Ankesa gjithashtu kishte lidhur me mungesën e njësisë tregtare në I.E.V.P. Tepelenë, gjë kjo që kishte shkaktuar vështirësi tek të dënuarit/paraburgosurit për sigurimin e produkteve bazë të domosdoshme personale. Ankesa kishte edhe për mungesën e aktiviteteve rekreative në I.E.V.P. Tepelenë.

Gjithashtu të dënuarit dhe të paraburgosurit në I.E.V.P. Tepelenë konfirmonin faktin se nuk ekzistonin ambiente për ushtrimin e riteve fetare, në I.E.V.P. nuk ka një ambient të posaçëm për kryerjen e riteve fetare.

Masat mbrojtëse.

Nga verifikimi dhe inspektimi i dokumentacionit lidhur me sistemin e kërkesë/ankesave rezultoi se çdo gjë regjistrohej në regjistrin përkatës dhe protokollohej. Regjistrat mbaheshin nga sekretaria e institucionit.

Të paraburgosurit/ dënuarit plotësonin një formular kërkesë/ankese dhe ia dorëzonin më pas punonjësit të sektorit psiko-social. Punonjësi i dërgonte në sekretarinë e institucionit ku protokolloheshin dhe pastaj i kalonin drejtorit të institucionit, i cili kthente përgjigje me shkrim apo i takonte vetë të dënuarit.

Sa i takon objektin të këtyre kërkesave na rezultoi se konsistonin në kërkimin për leje shpërblyese, takime me familjarë, kërkesë për dinamikën e vuajtjes së dënimit, kërkesë për takim me avokatë, vizitë në spital, transferim.

Sistemi i monitorimit me kamera vëzhgimi ishte funksional. I.E.V.P. Tepelenë ishin të instaluar 28 kamera të cilat monitoronin pjesën më të madhe të mjediseve për 24 orë, dhe ruajtja e pamjeve filmike në server kryhej për 30 ditë.

Observimi si sektor i rëndësishëm për mbajtjen, kujdesin e veçante të paraburgosurve të cilët akomodohen rishtazi në I.E.V.P. Tepelenë, funksiononte dhe ishte i pajisur me orëdi.

Komunikimi me telefon me familjarët kryhej 8 herë në muaj nëpërmjet telefonave me kartë, të cilët ishin të instaluar në mjedisin e regjimit të brendshëm. Të dënuarit ngritën në mënyrë të përsëritur shqetësimin për uljen e minutave të bisedës në kartat telefonike, nga 120 min në 60 min kohë bisede, ndërkohë që çmimi i kartave ka mbetur i njëjtë nga kompania private e miratuar për ofrimin e këtij shërbimi. Nga verifikimi i aparateve telefonik me kartë u konstatua se, të dënuarit nuk mund të lidheshin me numrin e telefonit të Avokatit të Popullit (pa pagesë), i cili gjithashtu

ky numër nuk duhet të jetë i përfshirë në listën e telefonave të të dënuarve të miratuar për komunikim me familjarët e tyre. Më Datën 11.04.2022 u botua në Fletoren Zyrtare nr.55 miratimi i rregullores së përgjithshme të burgjeve në të cilën është përcaktuar qartë se : I burgosuri mund të komunikojë në telefon me Avokatin e Popullit pa pagesë dhe në çdo kohë, bazuar në procedurat që përshkruhen në ligjin për të drejtat dhe trajtimin e personave të dënuar me burgim dhe të paraburgosurve. Numrat e telefonit të Avokatit të Popullit nuk përfshihen në listën e numrave të telefonit, të miratuar për çdo të burgosur.

Takimet me familjarë kishin filluar të zhvilloheshin 4 herë në muaj por konstatuam se komunikimi online nëpërmjet skype ishte ndërprerë. Nga biseda me të paraburgosurit ata shprehën shqetësimin se për ta është e nevojshme komunikimi të paktën një herë në muaj nëpërmjet platformës skype pasi disa prej të paraburgosurve shprehnin se familjet e tyre janë larg dhe nuk mund të vijnë shpesh në takimet fizike. Ndërkohë në pikën 10 të nenit 70 të Vendimit të Këshillit të Ministrave me nr. 209, dt. 6.04.2022 “ Për miratimin e rregullores së përgjithshme të burgjeve” parashikohet se: Të burgosurit kanë të drejtë të zëvendësojnë 1 (një) vizitë fizike me atë online.

Në I.E.V.P. Tepelenë kishte një mjedis të veçantë për të paraburgosur/dënuar që kishin fëmijë të vegjël lidhur me ushtrimin e të drejtës së prindërimit në distancë, me të cilët mund të takoheshin pa barriera apo kufizime fizike por ky ambient kishte nevojë për investime dhe orendi për të qenë sa më i përshtatshëm.

Në I.E.V.P. Tepelenë kishte të paraburgosur që punonin kryesisht si pastrues, sanitarë, shpërndarës ushqimi etj.

Punësimi i të paraburgosurve/dënuarve parashikohet në nenet 43 dhe 44 të Ligjit Nr. 81/2020, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”. Në nenin 44 të ligjit të cituar më sipër parashikohet se: 1. I burgosuri ka të drejtën e një shpërblimi mujor për punën e tij. Shpërblimi për secilën kategori caktohet në vlerë të drejtë në proporcion me sasinë dhe cilësinë e punës së kryer dhe organizimin e punës që rregullohet me vendim të Këshillit të Ministrave. 2. I burgosuri ka të drejtë të disponojë lirshëm dyzet për qind të të ardhurave të fituara nga puna.”

Së fundmi, me miratimin e Vendimit nr. 602, datë 13.10.2021, të Këshillit të Ministrave “Për përcaktimin e rregullave të posaçme për punësimin e të burgosurve, kushtet e punës, kohëzgjatjen dhe shpërblimin e saj” , i cili është botuar në F.Z. nr. 161, datë 15.10.2021, pritet edhe zgjidhja e kësaj problematike.

Kushtet materiale.

Grupi i monitorimit, në fokus të vizitës së tij pati edhe monitorimin e kushteve materiale, të rëndësishme për respektimin e standardeve normale të jetesës. I.E.V.P. Tepelenë është një institucion i vjetër i trashëguar nga sistemi komunist. Infrastruktura e godinës ofron dy kate akomodimi dhe ambiente ajrimi të jashtëm. Në çdo kat kishte nga 12 dhoma.

Seksioni i paraburgimit ka një dhomë veçimi e cila ka dritë natyrale dhe dritë artificiale, gjithashtu është e pajisur me 2 shtretër me sfungjer.

Në institucion ndodheshin 7 të paraburgosur të moshës 18-21 vjeç. Nga takimi me të paraburgosurit u shprehën se punonjësit e sigurisë ishin të gjithë të sjellshëm nuk referuan raste dhune. Nga vëzhgimi i dhomave konstatohet se në ato që ka mbi 6 të burgosur janë të vogla dhe nuk u sigurojnë hapësirën e nevojshme të parashikuar nga rregulloret. Paraqitja e godinës së banimit përbëhet nga 26 dhoma paraqitet si më poshtë:

Kati i parë me 11 dhoma banimi me sipërfaqe të njëjtë 5.4 m x 2.5 m plus dy dhoma të cilat shërbenin, njëra si dhomë veçimi me përmasa 5.4 m x 2.5 m dhe dhoma tjetër e cila funksionon si tualet dhe dushe të përbashkëta me sipërfaqe 4 m x 2.5m. Kati i dytë me 12 dhoma banimi me përmasa 5.5 mx 2.4 m. Të dyja katet kanë nga një korridor 27.5 metra të gjatë dhe 1.5 metra të gjerë.

Lidhur me kushtet në regjimin e burgut u vërejtën:

Dhomat të gjitha kanë ndriçim natyral dhe artificial, gjithashtu sigurohet dhe ajrimi. Dhomat janë të pajisura me tualete. Shtretërit kanë të gjithë dyshekë (sfungjer). Të dënuarve u është lejuar mbajtja e televizorit dhe frigoriferit.

Pothuajse të gjitha dhomat kishin tualete brenda. Ajrimi për katet kryhej në ambiente të veçanta të ndara nga njëra-tjetra. Në hyrje të godinës gjendej një ambient ajrimi i cili më herët përdorej për personat me probleme të shëndetit mendor, izolim/veçimin, si edhe 18-21 vjeçarët. Përgjatë inspektimit konstatuam se ky ambient ajrimi tashmë përdoret për persona të cilët kanë konflikte. **Nisur nga situata e mbipopullimit edhe hapësira brenda disa dhomave, ishte e kufizuar.** Gjithashtu konstatuam se 2 të burgosur flinin me dyshekë në tokë.

Theksojmë se Komiteti për Parandalimin e Torturës shprehet se norma minimum e hapësirës për person, në institucione të tilla, është 6m² për dhomat për një person

dhe 4m² kur në to sistemohen më shumë persona. Në këtë normë nuk mbahet parasysh sipërfaqja e tualetit, që mund të ndodhet brenda dhomës. Gjithashtu, sipas standardit të Komitetit për Parandalimin e Torturës, duhet respektuar dhe distanca ndërmjet mureve të dhomave, që duhet të jetë jo më pak se 2m distancë ndërmjet mureve të dhomës dhe jo më pak se 2.5m distancë nga dyshemeja me tavanin e dhomës.

Në I.E.V.P.Tepelenë përveç ambienteve të ajrimit nuk ka ambiente të tjera të përbashkëta.

Ambientet e takimit me familjarët gjendeshin në një dhomë të përbashkët për të dy sektorët. Në këtë ambient të takimeve gjendeshin 3 sportele të ndara me kangjella hekuri. Një dhomë e vogël prej gati 2-3 m² sipërfaqe që gjendej në hyrje të godinës, **përdorej si ambient për prindërimin në distancë**, megjithëse kjo ishte e vetmja mundësi e parë si zgjidhje nga ana e institucionit për shkak të mbipopullimit dhe mungesës së ambienteve shtesë. Gjithashtu kishte një ambient për takime speciale ndërmjet bashkëshortëve të pajisur me bazë materiale sipas standardeve por që kishte nevojë për rikonstrukcion, përgjatë periudhës së pandemisë ky ambient përdorej për komunikimin me familjarët përmes platformës online–skype.

Probleme kishte me higjienën e mjediseve nisur nga fakti që institucioni në tërësinë e tij ishte i amortizuar. Nga intervistat e bëra nëpër dhoma nga të paraburgosurit apo të dënuarit pati shumë ankesa **për mungesën e investimeve** në I.E.V.P. Tepelenë për të garantuar cilësinë e higjienës brenda në institucion. Kjo merr më shumë rëndësi në situatën e rënduar shëndetësore.

Cilësia e ujit ishte e mirë dhe furnizimi në një pjesë të institucionit ishte 24 orë në ditë.

Në I.E.V.P. Tepelenë larja në dushe zhvillohej mesatarisht dy herë në javë Duset ishin të instaluar nga 2 në çdo regjim përkatësisht 2 në katin e parë të godinës dhe 2 në burgim.

Në I.E.V.P. Tepelenë nuk kishte një njësi tregtare për ofrimin e produkteve të ndryshme për të paraburgosurit dhe të dënuarit.

Kuzhina funksiononte në kushte normale pasi pajisjet e gatimit dhe sistemi i aspirimit ishin të standardeve industriale duke qenë se ishin vendosur së fundmi. Në I.E.V.P Tepelenë punonin 3 (tre) kuzhinierë. Në kuzhinë ndodhej regjistri i normativave ushqimore dhe menyuja ditore ishte e afishuar. Regjistrat e

kontrollit të ushqimit dhe të menisë së gatimit ishin të sekretuar dhe të protokolluar. Ushqimi ofrohet rregullisht tre vakte, kampionët e ushqimeve mbaheshin në kushte frigoriferike dhe të etiketuar sipas vakteve përkatëse. Gjithashtu u konstatuan edhe racionet përkatëse për të sëmurët diabetikë, në këtë institucion ndodheshin 3 persona të cilët ishin diabetikë. Përgjithësisht, kushtet e përgatitjes së ushqimit në ambientet e kuzhinës të institucionit, rezultuan në gjendje të mirë.

Megjithatë të dënuarit dhe të paraburgosurit shfaqën ankesa lidhur me cilësinë e ushqimit i cili nuk kishte larmishmëri.

U evidentua se një masë e madhe e të burgosurve në I.E.V.P Tepelenë nuk e konsumojnë ushqimin e përgatitur në institucion, duke shpërdoruar një pjesë të konsiderueshme të tij. Mjaft të dënuar kanë pohuar se e merrnin ushqimin nga të afërmit e tyre dhe se nuk e konsumonin ushqimin e institucionit, për shkak se nuk e pëlqenin atë.

Regjimi dhe aktivitetet.

Gjatë inspektimit u vu re se nuk zhvilloheshin aktivitete të përbashkëta. Në lidhje me ajrimin u konstatuan se ajrimi ditor zgjaste mbi 3 (tre) orë sipas rregullores. Shumë prej të intervistuarve nëpër dhoma të pyetur për aktivitetet apo programet që ata marrin pjesë, kërkuan të kenë aktivitete të përbashkëta edukative ose sportive, dhe më shumë mjete dhe pajisje sportive.

Është për tu theksuar se një ndër qëllimet e institucioneve të mbyllura penitenciare është riintegrimi në shoqëri i personave, në momentin kur do të lënë burgun. Rregullorja Evropiane e Burgjeve parashikon se *“regjimi i ofruar për të gjithë të burgosurit përfshin një program të balancuar veprimtarish. Ky regjim u lejon të gjithë të burgosurve të kalojnë sa më shumë orë në ditë jashtë qelive të tyre, sipas nevojës për një nivel të përshtatshëm të ndërveprimit njerëzor dhe shoqëror”*³.

Trajnime profesionale në I.E.V.P. Tepelenë nuk kishte pasi në këtë njësi administrative nuk kishte shërbime të tilla të ofruara nga Qendra Rajonale e Formimit Profesional apo organizata të ndryshme.

Për sa i përket mbështetjes psiko-sociale që merrnin të burgosurit, gjatë takimit me stafin e sektorit të kujdesit psiko-social, u konstatua se **aktivitetet që ofroheshin**

---

³ Rregullorja e Evropiane e Burgjeve Pika25.1 dhe 25.2; <http://www.coe.int/t/DGHL/STANDARDSETTING/PRISONS/EPR/EPR-Albanian.pdf>

ishin të pakta. Aktivitetet psiko-sociale zhvillohen të mangëta për arsye të mungesës së psikologut dhe faktit që edukatorja nuk mund të ofrojë asistencën psikologjike për këta të dënuar.

Dosjet psiko-sociale ishin të plotësuara mirë, me vlerësimet e tre mujoreve dhe gjithë dokumentet e tjera mbështetëse. Pengesë për kryerjen e punës nga stafi i edukimit dhe nga ai psiko-social ishin mungesa e ambienteve të përbashkëta dhe e dhomave të këshillimit.

Në institucion në ambientin e vetëm që ndodhet në institucion që ishte klasa, gjendeshin një numër i vogël librash. Ata vireshin në dispozicion të paraburgosurve /dënuarve për lexim sipas kërkesave. Të paraburgosurit dhe të dënuarit e regjistruar kishin nga një kartelë personale dhe nëpërmjet saj tërhiqnin dhe dorëzonin librat sipas kërkesave.

Nga shqyrtimi i dosjeve psiko-sociale dhe dokumentacioneve të tjera të mbajtura nga ky sektor, u vu re se ato ishin të plotësuara relativisht mirë me shënime periodike mbi takimet dhe aktivitetet ku të paraburgosurit merrnin pjesë. Në dosjet ishin përfshirë si programet individuale të trajtimit ashtu dhe vlerësimet periodike të cilët ishin të plotësuara mirë.

Shërbimi Shëndetësor.

Gjatë vizitës në I.E.V.P. Tepelenë si dhe nga intervistat me të dënuarit, problematikat u konstatuan lidhur me shërbimin shëndetësor. Ankesat konsistojnë kryesisht **në mungesat e medikamenteve**, të cilat shpesh mbulohehin me kontributet e sjellja nga familja. Skema e furnizimit me ilaçe funksiononte vetëm për të sëmurët kronikë.

Personeli i kujdesit mjekësor në I.E.V.P, Tepelenë përbëhej nga 1(një) mjek i cili ishte i punësuar me kohë të pjesshme, 1(një) farmacist, 1(një) stomatolog i punësuar me kohë të pjesshme dhe 4(katër) infermierë.

Mjeku aktual punonte me kohë të pjesshme, mungesa e mjekut me kohë të plotë ka një ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë dhe mbulimin e shërbimit shëndetësor dhe për shmangien e situatave të tilla, duhen marrë masa të menjëhershme për plotësimin e stafit pasi mund të ketë raste urgjente të cilat personeli shëndetësor nuk mund t'i përballojë dhe pasojat mund të jenë të rënda. Në të njëjtën kohë, fakti që mjeku është i pranishëm në këtë institucion vetëm pjesërisht gjatë ditës dhe më pas, vetëm në kushte të domosdoshmërisë thirret ndihma urgjente mjekësore,

shkakton në mënyrë të drejtpërdrejtë shkeljen e së drejtës për qasje deri te mjeku nga ana e personave të dënuar apo të paraburgosur, gjë që interpretuar dhe në qëndrimet e KPT parashikon që: *“Derisa qëndrojnë në burg, personave të dënuar duhet tu mundësohet qasja deri te mjeku në çdo kohë, pa marrë parasysh faktin e regjimit të burgosjes së tyre” dhe se “shërbimi shëndetësor duhet të organizohet në atë mënyrë, që do të mundësojë që kërkesat për konsultime mjekësore të ofrohen pa zgjatje të pa nevojshme”.*

Dhoma e mjekut, farmacistit, apo infermierisë ishin lyer rishtas megjithëse si të gjithë ambientet e këtij institucioni, kishin nevojë për investime tërësore. Dhoma e infermierisë ishte e vogël me kushte të mira higjieno-sanitare dhe aty mbaheshin edhe një sasi e vogël ilaçesh për urgjencën. Në këtë institucion u vu re se mungonte ambulanca për të shoqëruar personat në spitalet përkatëse të vendit.

Është për tu theksuar se Rregullorja Evropiane e Burgjeve shprehet se: *“Autoritetet e burgut ruajnë shëndetin e të gjithë të burgosurve që janë në kujdesin e tyre. Shërbimet mjekësore në burg organizohen në bashkëpunim të ngushtë me administrimin shëndetësor të komunitetit ose të shtetit. Të burgosurit i ofrohen shërbimet mjekësore, kirurgjike dhe psikiatrike, duke përfshirë dhe ato shërbime që janë të disponueshme në komunitet”⁴.*

Në I.E.V.P. Tepelenë u evidentua se kishte 9 persona të paraburgosur me probleme të shëndetit mendor dhe për rrjedhojë u konstatua se organet kompetente duhet të marrin të gjitha masat që shërbimi i kujdesit mjekësor ndaj tyre të përmbushë standardet e të jetë sa më eficient në funksion të shëndetit. Persona me probleme të shëndetit mendor kanë nevojë për tu dërguar në një institucion të posaçëm shëndetësor pasi ambienti i burgut nuk ju ofronte shërbimet e nevojshme shëndetësore duke marrë parasysh diagnozat e tyre të cilat janë nga më të rëndat.

Në I.E.V.P. Tepelenë nuk kishte Sektor të Kujdesit të Veçantë në një kohë që për të dënuarit me probleme të shëndetit mendor duhet të tregohet kujdes i veçantë sa i takon përzgjedhjes së standardeve të dhomave ku do të qëndrojnë, ndaj higjienës vetjake të tyre, si dhe të mjedisit që i rrethon.

Nga këqyrja e dokumentacionit të stafit mjekësor, e në veçanti atij të mjekut, u konstatua se kartelat klinike mbaheshin në dollap të mbyllura me çelës në dhomën e mjekut. Gjithashtu u këqyren regjistri i vizitave të mjekut, regjistrat e informacionit 24 orësh të infermierëve, të cilat ishin mbajtur me rregull, por mungonte regjistri i evidentimit të rasteve të dhunës fizike si dhe formatet e

---

⁴ Rregullorja Evropiane e Burgjeve, pika 39, 40.1, 40.5;

kontrollit mjekësor sipas Protokollit të Stambollit lidhur me evidentimin dhe raportimin e rasteve të dhunës.

Të paraburgosurit dhe të dënuarit ishin të pajisur me libreza shëndetësore. Skema e furnizimit dhe rimbursimit të ilaçeve në I.E.V.P Tepelenë sipas kontratës tre paleshe ISKSH, depo farmaceutike funksiononte rregullisht.

Për sa më sipër dhe në mbështetje të pikës 3, të nenit, 63 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa kur vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga administrata publike”*; të nenit 21, germa “b” të ligjit nr. 8454 dt. 04.02.1999 *“Për Avokatin e Popullit”*, i ndryshuar, ku thuhet se: *“Avokati i Popullit paraqet rekomandime për vënien në vend të së drejtës së shkelur tek organi administrativ, që, sipas tij ka shkaktuar shkelje të të drejtave dhe lirive; si dhe në bazë të Nenit 74/1 pika “b” të Ligjit Nr. 8328 dt. 16.04.1998, “Për të drejtat dhe trajtimin e të dënuarve me burgim dhe të paraburgosurve”, i ndryshuar ku parashikohet midis të tjerash se: “Avokati i Popullit nëpërmjet Mekanizmit Kombëtar për Parandalimin e Torturës ka këto kompetenca: b) të paraqesë rekomandime për organet përkatëse, me qëllim që të përmirësohet trajtimi dhe kushtet e individëve që u është hequr liria dhe të parandalohet tortura dhe trajtimi ose dënimi i egër, çnjerëzor dhe poshtërues”*.

REKOMANDOJMË:

1. Marrjen e masave të menjëhershme për reduktimin e mbipopullimit I.E.V.P. Tepelenë.
2. Marrjen e masave për plotësimin e vendit vakant të psikologut, mungesa e specialistit psikolog ka sjellë për të dënuarit e I.E.V.P. Tepelenë, mosrealizimin e plotë të aktiviteteve psiko-sociale dhe ndihmën e nevojshme, për përmirësimin dhe rehabilitimin e tyre.
3. Marrjen e masave për plotësimin e pozicionit të mjekut me kohë të plotë sipas parashikimeve në organikën e institucionit.
4. Marrjen e masave të menjëhershme për riparime, mirëmbajtje, eliminim lagështire për krijimin e kushteve sa më dinjitoze brenda dhomave të banimit.

5. Marrjen e masave të menjëhershme për mundësimin e komunikimit online nëpërmjet skype të të burgosurve me familjarët bazuar në rregulloren e përgjithshme të burgjeve.
6. Marrjen e masave të menjëhershme për krijimin e ambienteve të përbashkëta në I.E.V.P Tepelenë.
7. Marrjen e masave për pajisjen e Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), Tepelenë me ambulancë për të shoqëruar personat në spitalet përkatëse të vendit.
8. Marrjen e masave për krijimin e një Sektori të Kujdesit të Veçantë në Institucionin e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), Tepelenë për të dënuarit dhe të paraburgosurit me probleme të shëndetësore.
9. Marrjen e masave për krijimin e ambienteve në IEVP për ushtrimin e riteve fetare.
10. Marrjen e masave për realizimin e kurseve të gjuhës së huaj bazuar në kërkesat dhe nevojat e të dënuarve me qëllim edukimin vazhdues të të dënuarve dhe përshtatjen e tyre pas vuajtjes së dënimit.
11. Marrjen e masave për shtimin e aktiviteteve dhe takimeve me të dënuarit dhe të paraburgosurit për qëllime rehabilitimi, këshillimi, ri-integrimi, si edhe aktivitete edukative e social-kulturore-sportive.
12. Marrjen e masave për pajisjen e institucionit me Autoambulancë.
13. Marrjen e masave për të përmirësuar cilësinë dhe larmishmërinë e ushqimit Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale (I.E.V.P), Tepelenë në shërbim të të dënuarve dhe të paraburgosurve duke shmangur shpërdorimin e tij në vijim.

Për qëndrimin dhe masat që do të merrni në zbatim të këtij rekomandimi, të vihemi në dijeni brenda afatit 30 ditor sipas nenit 22 të Ligjit Nr. 8454 dt. 04.02.1999 “Për Avokatin e Popullit”, i ndryshuar.

Duke besuar në mirëkuptimin dhe bashkëpunimin tuaj.

KOMISIONER

AHMET PRENÇI